

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)*

Success Criteria in Counterterrorism: The Case of PKK (2016-2020)**

Emrah KAYA***
Timuçin KODAMAN****

Öz

Terör örgütleri, siyasi amaçlara ulaşmak için toplumlar üzerinde korku yaratır. Devletler ise güvenliği sağlamaya çalışır. Hükümetler, terörizme karşı başarılı olduklarını dile getirir. Peki, 'başarının' ana kriterleri nelerdir? Bu çalışmanın amacı terörizme karşı verilen mücadelenin başarı kriterlerini araştırmak ve bazı kriterler belirlemektir. Bu bağlamda çalışmanın ilk bölümünde terörizmin ne olduğu incelenecektir. İkinci bölümde terörizmle mücadele ve terörizmle mücadele araçlarına değinilecektir. Üçüncü bölümde terörizmin bittiğine dair farklı yaklaşımlar incelenecektir. Dördüncü bölümde başarı kriterlerine odaklanılacak ve bazı kriterler belirlenmeye çalışılacaktır. Son bölümde ise PKK örneği belirlenen kriterler üzerinden değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Terörizm, Terörizmle Mücadele, Başarı Kriteri, PKK.

Abstract

The aim of this article is to investigate the success criteria of the counterterrorism and to determine some criteria. In this context, in the first part will examine what terrorism is. In the second part the concept of counterterrorism and counterterrorism tools will be mentioned. In the third part some perspectives arguing that terrorism is over will be examined. In the fourth part, success criteria will be focused and some criteria will be determined. In the last part, the PKK example will be evaluated based on the determined criteria.

Keywords: Security, Terrorism, Counterterrorism, Success Criteria, PKK.

---

* **Makale Geliş Tarihi: 26.01.2021**   **Yayına Kabul Tarihi: 27.03.2021**

** Bu makalede Emrah Kaya tarafından Prof. Dr. Timuçin Kodaman'ın danışmanlığında hazırlanmakta olan doktora tezinden faydalanılmıştır.

*** Doktor Adayı, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, e-posta: emrahkaya0407@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6873-8309.

**** Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, e-posta: timucinkodaman@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5559-983X.

GİRİŞ

Terörizm, ilk çağlardan günümüze kadar gelen bir güvenlik sorunudur. Terör örgütleri, amaçların gerçekleştirmek için şiddeti ve korkuyu kullanır. Lakin devletler de toplumların güvenliğini sağlamak için çeşitli araçlar kullanır. Terörizme karşı mücadele edilen bu süreçte taraflar birbirinden farklı açıklamalar yapar. Terör örgütleri her geçen gün amaçlarına ulaştıklarını iddia ederken, hükümetler ise teröristlere en ağır darbenin vurulduğunu dile getirir. Bu iddialar aslında terörizmle mücadelede başarı/başarısızlık kriterlerine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Çalışmada terörizmle mücadelede başarı kriterlerine odaklanılacaktır. Çalışmanın başlığında başarı kriteri olduğu belirtilse de kriterler başarısızlığı da ölçmektedir. Çalışmanın amacı terörizmle mücadelede kullanılan araçların etkinliğini ölçmek değildir. Amaç, devletlerin terörizmle mücadele sırasında kullandıkları strateji veya araç fark etmeksizin bunda başarılı olup olmadıklarını ölçmektir. Literatür taraması sonucu çeşitli kaynakların başarıyı ölçmede hangi kriterleri belirledikleri incelenmiş ve ortaya bir kriter koyulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte çalışmada belirlenen kriterler, 2016-2020 yılları arasındaki veriler dikkate alınarak Türkiye'nin terör örgütü Kürdistan İşçi Partisi'ne (PKK)¹ karşı verdiği mücadele değerlendirilmiştir. Çalışmanın literatüre katkısı öncelikle bazı yeni kriterler belirlemesidir. İkinci olarak ise Türkçe literatüre bu kriterleri kazandırmasıdır.

Çalışmanın ilk bölümünde terör kavramına değinilmiş ve terörizm kavramı incelenmiştir. İkinci bölümde terörizmle mücadelenin ne olduğu ve mücadele sırasında kullanılan araçlar ele alınmıştır. Terörizmle mücadele dendiği zaman akıllara genel olarak askeri yöntemler ve istihbarat gelmektedir. Lakin mücadele araçları daha geniş bir yelpazeye sahiptir

1 PKK, farklı dönemlerde Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK) veya PKK/Kongra-Gel (Halk Kongresi) gibi farklı isimlerle anılmıştır. Bu çalışmada sadece PKK ifadesi kullanılacaktır. Ayrıca PKK'nın Suriye'deki kolu olan Demokratik Birlik Partisi (PYD) ve İran'daki uzantısı Kürdistan Özgür Yaşam Partisi (PJAK) bu araştırmaya dahil değildir.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

ve başarı kriterleri, bu araçlarla bağlantılıdır. Üçüncü bölümde kısa bir dönemin yetersiz kriterlerle incelenmesinin terörizme karşı mücadelede başarılı olduğuna dair nasıl yanlış izlenim yarattığı ABD örneği üzerinden analiz edilmiştir. Dördüncü bölümde literatürdeki terörizme karşı verilen mücadelenin başarısını ölçmeye yönelik çalışmalar incelenmiş ve iki kategori altında çeşitli kriterler belirlenmiştir. Son bölümde ise terör örgütü PKK'ya karşı Türkiye'nin verdiği mücadele, belirlenen kriterler üzerinden değerlendirilmiştir. 2016-2020 arasının seçilmesinin nedeni, barış sürecinin bozulmasından sonra yürütülen mücadeleyi incelemektir.

TERÖRİZM NEDİR?

Terör, kelimesi Latince olan "terrere" sözcüğünden türemiştir. Ancak Türkçeye Fransızcadaki "terreur" kelimesinden geçmiştir.² Korku, korku salmak, tedhiş ve dehşete düşürmek gibi anlamlara gelmektedir.³ Wilkinson, terörü ruhsal bir korku durumu olarak tanımlamaktadır.⁴ Terörizm ise terörün siyasal amaç taşıyan halidir ve bir şeyleri insanlara benimsetmeyi hedeflediği için bir noktada psikolojik savaş olarak görülebilir.⁵ Günümüzde terörizmin ortak tanımının yapıl(a)maması nedeniyle kavrama ilişkin kesin bir çerçeve ortaya koymak zordur. Söz konusu kavrama dair tartışmalar bulunsa da terör örgütlerinin dört ortak özelliğinden bahsedilebilir. Bunlar:⁶

- Sivilleri hedef almak,
- Şiddet kullanmak,

2 Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

3 Sertaç Başeren, "Kavramsal Özellikleri İle Terörizm (Tarihi ve Hukuki Boyutları İle)", *T.C. Genelkurmay Başkanlığı Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu*, 23-24 Mart 2006, Genelkurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Başkanlığı Basımevi, Ankara 2006, s. 7.

4 Paul Wilkinson, *Political Terrorism*, Macmillan Press, London 1974, s. 9.

5 Mehmet Seyfettin Erol, "Uluslararası İlişkiler Aktörü Olarak Terör Örgütleri", Haydar Çakmak, der., *Terörizm*, Platin, Ankara 2008, s. 78.

6 Mesut Hakkı Çaşın, *Uluslararası Terörizm*, Nobel Yayın, Ankara 2008, s. 114-115.

- Siyasi bir amacı olmak,
- Sürekli ve planlı bir şekilde saldırılar gerçekleştirmektir.

Söz konusu özellikler çerçevesinden bakıldığında bir grubun siyasi amaçlarına ulaşmak için sivilleri hedef alacak şekilde şiddete başvurması ve bunu sürekli ve planlı bir şekilde gerçekleştirmesinin terörizm olduğu söylenebilir. Bir terör örgütü, hedef aldığı toplumda sivil masum vatandaşlara zarar vererek ve sürekli saldırılar düzenleyerek toplumun ve siyasilerin kararlarını etkilemeye çalışır. Bu sayede amacına ulaşacağını düşünür. Söz konusu süreçte amacını ve mücadelesini kutsallaştırarak insanların çektiği acıları ise meşru görür.

Terör örgütleri dört temel özelliği karşılasa da devletler arasında ortak bir tanımın bulunmaması farklı yaklaşımlara neden olmaktadır. Örnek olarak bir devlet için terör örgütü olan bir grup başka bir devlet için bağımsızlık savaşçısı olarak kabul edilebilmektedir. Söz konusu durum ise devletler arasındaki ilişkilerin gerginleşmesine neden olurken terör örgütünün de varlığının devamı için gerekli desteği bulması anlamına gelebilmektedir. Devletlerin verdiği destek, terör örgütlerinin varlığının ve saldırılarının da devam olarak görülmektedir. Bunun toplumların birbirinden nefret etmesine yol açtığı söylenebilir. Bu ise aslında terör örgütlerinin istediği bir ortamdır. Çünkü terör örgütleri korku, öfke ve nefretle beslenmektedir.⁷ Özellikle korku, terör örgütleri için hayati öneme sahiptir. Siyasi içeriğe sahip olan terörizm kavramına göre terör örgütleri hedefler arasında ayırım gözetmez ve terör örgütlerinin verdikleri bir fiziksel zararın etkisinin psikolojik zarardan daha fazla olmasını ister.⁸

Terör örgütleri, eski çağlardan günümüze kadar var olan bir tehdit/sorun iken terörizm kavramı tarihsel süreçte sürekli olarak derinleşmiş ve genişlemiştir. Örnek olarak dünyada bilinen ilk terör örgütü Zealotlar,

7 Atilla Pınar, "Terörle Mücadelede Özgürlük ve Güvenlik Dengesi/Hukuk ve Sevgi Evrenseldir", *Ankara Barosu Dergisi*, 1, 2015, s. 447; Talha Övet, "Terörizm, İslamofobi ve Nefret Suçu İlişkisi", *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 5(1), Mayıs 2016, s. 113.

8 Wilkinson, 1974, s. 13-14.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

radikal dini bir terör örgütüyken Hasan Sabbah, dünyada narko-terörizmin ilk örneğini uygulamıştır.⁹ İleriki süreçte Fransız Devrimi sonrası devlet terörizmi yani terör rejimi (reign of terror) kavramı ortaya çıkmıştır.¹⁰ 11 Eylül saldırıları ile terör örgütlerinin dünyanın en güçlü, güvenli ve coğrafi olarak izole olduğu düşünülen bir ülkeyi vurabileceği gerçeği görülmüştür.

Soğuk Savaş dönemi genel olarak sol ideolojiyi referans alan terör örgütlerinin faaliyet gösterdiği bir süreçti. Lakin Soğuk Savaş sürecinde Sovyetler Birliği'nin Afganistan'da cihadist gruplara yenilerek çekilmek zorunda kalmasıyla dini argümanları referans alan terör örgütleri ortaya çıkmaya başladı.¹¹ Ancak etnik kimlik vurgusu çoğu dönem terör örgütleri için bir gerekçe olarak kullanılmıştır. Zealotlar'dan PKK'ya kadar birçok terör örgütü milliyetçiliği kullanmıştır. PKK, Marksist-Leninist bir örgüt olmasının yanı sıra Europol'un raporlarına göre etnik-milliyetçi ve ayrılıkçı bir terör örgütüdür.¹² Ortadoğu'da otoriter yönetimlerin baskı altında tuttuğu siyasi gruplar, Irak'ta Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) Saddam Hüseyin'i devirmesiyle aktif hale geçmiştir. Bu durum Arap Baharı ile bütün bölgeye yayılmış ve neticede Ortadoğu'da zayıf devletlerin de etkisiyle kontrol edilemeyen gruplar ortaya çıkmıştır. Neticede IŞİD/DAEŞ (Irak ve Şam İslam Devleti) örneğinden de görüleceği üzere bir terör örgütü devletleşme yolunda önemli ilerleme kaydetmiştir.

TERÖRİZMLE MÜCADELE VE MÜCADELE ARAÇLARI

Devlet, temel olarak vatandaşlarının güvenliğini sağlamakla görevlidir. Hobbes ve Locke'un tartışmalarının ortak noktası güvenliği devletin

9 Lech Chojnowski, "The Origins and Waves of Terrorism", *Scientific Journal WSFiP*, 4, 2017, s. 169-171.

10 Walter Laqueur, *A History of Terrorism*, Third Printing, Transaction Publishers, New Jersey 2002, s. 6.

11 David C. Rapoport, "The Four Waves of Modern Terrorism", Audrey Kurth Cronin-James M. Ludes, der., *Attacking Terrorism: Elements of a Grand Strategy*, Georgetown University Press, Washington 2004, s. 61-62.

12 "European Union Terrorism Situation and Trend Report", *EUROPOL*, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021), s. 54.

sağlayacak olduğudur.¹³ Bu bağlamda terör örgütleri, toplumlar ve devletler için güvenlik tehdidi yaratan önemli aktörlerdir. Amaçlarına ulaşmak için çeşitli yöntemler geliştiren terör örgütlerinin karşısında ise devletler, ulusal güvenliği sağlamak ve statükoyu koruyabilmek için çeşitli mücadele araçları geliştirmiştir. Neticede terörizm, sürekli genişleme ve derinleşme yaşarken bununla paralel olarak devletlerin bu tehdide karşı aldığı önlemler veya mücadele araçları da yeni boyut kazanmıştır.

Terörizmle mücadelede kullanılan araçlara dair çeşitli başlıklar öne çıkmaktadır. Wilkinson, terörizm sorununun politika ve diplomasinin kullanımı (barış görüşmeleri), kanunlaştırma ve ceza sistemi ve askeri yöntemler ile bitirilebileceğini savunur.¹⁴ Pillar, mücadele sırasında kullanılacak araçların diplomasi, ceza adalet sistemi, finansal kontrol, askeri güç ve istihbarat olduğunu belirtir.¹⁵ Martin, terörizmle mücadeleyi güç kullanımı, baskıcı seçenekler, barışçıl seçenekler ve hukuki seçeneklere ayırmaktadır.¹⁶ Jones ve Libicki, terörizm sorununun siyasal araçlar, polis-istihbarat, terör örgütünün amacına ulaşması ve askeri kuvvet kullanımı ile bitirilebileceğini savunur.¹⁷ Pruitt, terör örgütleriyle teslim olma (örgütün isteklerini kabul etme), mücadele (teröristleri yenme), izolasyon (reform yapmak ya da terör örgütünün destekçilerine taviz vermek), kaynaştırma (örgütü meşru zemine çekmek) ve müzakere şeklinde terör örgütleri ile başa çıkılabileceğini savunur.¹⁸ Demir ise mücadele araçlarını siyasal ve sosyoekonomik araçlar, ceza adalet sistemi, istihbarat, askeri kuvvet

13 Bilgehan Emekler, "Thomas Hobbes ve John Locke'un Güvenlik Anlayışlarının Karşılaştırmalı Bir Analizi", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 7(13), 2011, s. 119-120.

14 Paul Wilkinson, *Terrorism versus Democracy: The Liberal State Response*, Routledge, London 2011, s. 64-111.

15 Paul R. Pillar, *Terrorism and U.S. Foreign Policy*, The Brookings Institution, Washington 2001, s. 73-123.

16 Gus Martin, *Terörizm, Kavramlar ve Kuramlar*, çev. İhsan Çapçioğlu-Bahadır Metin, Adres Yayınları, Ankara 2017, s. 250-251.

17 Seth G. Jones-Martin C. Libicki, *How Terrorist Groups End: Lessons for Countering Al Qa'ida*, RAND Corporation, California 2008, s. 18-19.

18 Dean G. Pruitt, "Negotiation with Terrorists", *International Negotiation*, 11(2), 2006, s. 373-374.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

kullanımı ve diplomasi şeklinde sınıflandırmaktadır.¹⁹ Ayrıca son dönemde yapılan çalışmalar neticesinde yapay zekâ da terörizmle mücadelede kullanılan bir araç olarak öne çıkmaktadır.²⁰ Lakin bazı devletler terörizm tehdidini minimuma indirirken bazı devletler ise söz konusu yöntemleri kullanmalarına rağmen söz konusu tehdidi engellemekte başarısız olmaktadır.

BAŞARIYA DAİR YANLIŞ ALGI: ABD ÖRNEĞİ

Terörizmle mücadele uzun, zahmetli ve maliyetli bir süreç olmasının yanı sıra yaşanan gelişmeler, terör örgütünün elimine edildiği ya da edilmediğine dair kesin bir sonuç vermeyebilir. Örnek olarak bir terör örgütü, bir süre hiçbir saldırıda bulunmayabilir. Dışarıdan bakıldığında bu terör örgütünün zayıfladığı düşüncesini akıllara getirse de aslında örgüt daha büyük bir saldırı içinde olabilir. Ya da örgütün bir dönem saldırılarına yoğunluk vermesi örgütün güçlendiği manasına gelmeyebilir. Bitirilmekte olan bir terör örgütü militanlarına, destekçilerine ve hedef aldığı topluma hâlâ güçlü olduğuna dair mesaj vermek isteyebilir. Bunlar terörizm tehdidinin hangi seviyede olduğuna dair kesin bir kanıt sunmamaktadır.

Terörizmle mücadele, uzun soluklu bir süreç olduğu için kısa bir dönem dikkate alınarak yetersiz kriterlerle yapılan tespitler hatalı sonuçlar elde edilmesine yol açabilir. Bunun en önemli örneklerinden biri 11 Eylül saldırıları sonrası terörizmle mücadeleye ağırlık veren ABD'dir. Beyaz Saray tarafından, 2006 yılında yayınlanan *9/11 Five Years Later: Successes and Challenges* (9/11 Beş Yıl Sonra: Başarılar ve Zorluklar) başlıklı rapora bakıldığında beş yıllık bir süreç analiz edilmektedir. Raporda 11 Eylül saldırıları öncesi ve sonrası şeklinde yapılan analizde

19 Cenker Korhan Demir, *Sebeplerinden Mücadele Yöntemlerine Etnik Ayrılcı Terörizm: PIRA, ETA, PKK*, Nobel Kitap, Ankara 2017, s. 131-144.

20 Kathleen McKendrick, "Artificial Intelligence Prediction and Counterterrorism", *Chatham House*, August 2019, <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2019-08-07-AICounterterrorism.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021), s. 8.

önceden Afganistan'ın El Kaide için güvenli bir ülke olduğu, Taliban'ın örgüte göz yumduğu ve Afganistan'da totaliter bir rejim bulunduğu tespiti yapılmaktadır. Beş yıl sonrası yani 2006'ya gelindiğinde Afganistan'ın artık El Kaide için güvenli olmadığı, Afgan yönetiminin terörle mücadelede ABD'nin yanında olduğu, ülkede özgür ve demokratik seçimlerin yapıldığı belirtilmektedir.

Yine raporda Irak örneğinde önceki dönem bu ülkenin terör örgütlerini desteklediği, bir tiran tarafından yönetildiği ve kitle imha silahlarının bulunduğu yazmaktadır. Ancak sonrasında terörizmi desteklemediği, Birleşmiş Milletler (BM) ile uyumlu hareket ettiği ve demokratik seçimlerin yapıldığı vurgulanmaktadır. Terörizmle mücadele konusunda ise örneğin daha önce terör örgütlerinin finansman kaynağına dokunulmazken sonrasında bu kaynaklara karşı mücadele edildiği belirtilmektedir. Son olarak önceden dünya, radikal İslam'a karşı harekete geçmezken 2006 itibariyle Arap ve Müslüman ülkelerinde dahil olduğu dünyanın dini radikalizme karşı olduğu dile getirilmektedir.²¹

Raporun hazırlandığı kısa bir süre ve yetersiz kriterler baz alınarak doğru tespitler yapıldığı düşünülse de detaylı kriterlerle ve uzun vadeli bir çerçeveden bakıldığında farklı sonuçlara ulaşılabilmektedir. Ullman, bir çalışmasında ABD'nin küresel alanda terörizme karşı verdiği savaşı kaybedeceğini iddia etmektedir. Bunu, tehlikeyi anlamak, işlevsiz olan yönetimini düzeltmek, ulusal güvenlik açığını azaltmak, ittifakları güçlendirmek ve aşırı cihatçılığın nedenlerini düzeltmek üzerinden ele alan Ullman, ABD'nin terörle küresel savaşı (the global war on terror) kazanamayacağını hatta kaybedebileceğini iddia etmektedir.²²

ABD'nin terörizmle mücadele sürecine dair veriler üzerinden bir çalışma hazırlayan Goepner, 15 yıllık bir süreci dikkate alarak ABD'nin 2.5

21 "9/11 Five Years Later: Successes and Challenges", *The White House*, September 2006, <https://www.hsdl.org/?view&did=466651>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021), s. 1-3.

22 Harlan Ullman, "Is the US Winning or Losing the Global War on Terror and How do We Know?", *Australian Journal of International Affairs*, 60(1), 2006, s. 30-39.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

milyon askeri savaşa gönderdiğini ve tahminen 4.4 trilyon dolar harcadığını belirtmektedir. Bu süreçte ABD, 6.874 görevli kaybetmiştir. 15 yıllık mücadele neticesinde ise durum gittikçe kötüleşmektedir. ABD harcadığı ilaveten her milyar dolar ve gönderdiği her 1.000 asker için dünyadaki terör saldırısı 19 artmıştır. Bununla birlikte ABD'nin işgal ettiği ülkelerde gerçekleşen terör saldırısı işgal etmediği ülkelere oranla 143 daha fazla iken, ABD'nin insansız hava araçlarıyla saldırı düzenlediği ülkelerdeki terör vakası düzenlemediği ülkelere oranla 395 daha fazladır. Neticede ise 2001 yılında 1.880 terör saldırısı gerçekleşirken bu sayı 2014'te 16.818'e yükselmiştir.²³

Bununla birlikte BBC World Service, 23 ülkeden²⁴ 23,937 kişi ile küresel çapta anket yapmıştır. 8 Temmuz-12 Eylül 2008 tarihleri arasında gerçekleştirilen anketin konusu ABD'nin El Kaide'ye karşı verdiği mücadeledir. Anket sonuçlarına bakıldığında katılımcıların %22'si verilen mücadele ile El Kaide'nin zayıfladığına inanmaktadır. %29'u mücadelenin hiçbir etkisi olmadığına ve %30'u El Kaide'nin güçlendiğine inanmaktadır. ABD'lilerin ise sadece %34'ü El Kaide'nin zayıfladığına, %26'sı herhangi bir etkinin olmadığına ve %33'ü ise terör örgütünün güçlendiğini dile getirmiştir. İki taraf arasındaki çatışmayı katılımcıların %10'u El Kaide ve %22'si ABD'nin kazandığını düşünürken %47'si kazananın olmadığını belirtmektedir. ABD'liler arasında buna ilişkin oran ise %31'i ABD'nin, %8'i El Kaide'nin kazandığı şeklindedir.²⁵

Bir anket üzerinden kimin kazandığı ya da mücadelenin başarılı olup olmadığına dair sonuç çıkarmak zor olmakla birlikte ABD vatandaşlarının

23 Erik W. Goepner, "Measuring the Effectiveness of America's War on Terror", *Parameters*, 46(1), Spring 2016, s. 107-113.

24 Bu ülkeler ABD, Kanada, Brezilya, Kosta Rika, Panama, Meksika, İtalya, Fransa, Rusya, Almanya, ABD, BAE, Lübnan, Türkiye, Mısır, Nijerya, Kenya, Pakistan, Endonezya, Hindistan, Avustralya, Çin ve Filipinler'dir.

25 Bu arada ankete katılanların %61'i El Kaide hakkında olumsuz düşüncelere sahipken % 8'i olumlu ve % 18'i ise karışık olduğunu belirtti. Konu hakkında detaylı bilgi için bkz. "US 'War on Terror' Has Not Weakened al Qaeda", *BBC*, http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/29_09_08_BBC_al_Qaeda.pdf, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

hala bir tehdit algısına sahip olduğu düşünülebilir. Bu anlamda algı yönetiminin de mühim bir yere sahip olduğu ve ABD'nin kendi jeostratejik hedefleri doğrultusunda algıyı yönlendirdiği ya da canlı kalmasını sağladığı söylenmelidir.²⁶ Bununla birlikte ABD'nin önlemleri, sübjektif güvenliği tam manasıyla sağlayamadığını göstermektedir. Sübjektif güvenliğin tam manasıyla sağlanamamasının en önemli nedeni ise 11 Eylül saldırılarını gerçekleştiren El Kaide'nin bitirilememiş ve insanların saldırı sonrası yaşadıklarının bilinçlerinde önemli bir yer edinmiş olması gerçeğidir. Minimum seviyeye çekilemeyen bir terör tehdidinin insanlardaki tehdit algısını diri tuttuğu söylenebilir. Neticede dünyada artan terörizm kaynaklı şiddet, ABD'nin başarısını tartışmalı hale getirmektedir.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ

Terörizm asla tam olarak bitirilebilecek bir tehdit değildir. Terörizm, bir risk olarak değerlendirilebilir ve yönetilebilir. Bu risk, 0.01'e düşürülse bile sıfır (0) olabileceğini söylemek mümkün olmayabilir.²⁷ Bir devlete karşı dış kaynaklı bir terör tehdidi olmasa ve ülke içindeki güvenlik tam manasıyla sağlansa bile terörizm tehdidinin ortaya çıkma ihtimali bulunmaktadır. Buna Norveç ve Yeni Zelanda örnekleri üzerinden bakılabilir. Lakin Norveç'te (2011) ve Yeni Zelanda'da (2019) hiç beklenmeyen zamanlarda beyaz saçlıların terör saldırıları yaşanmıştır. Terör saldırısı Yeni Zelanda'da şok etkisi yaratırken ülke, terör tehdidini aşırı (extreme) ile çok düşük (very low) arasında beş seviyeye ayırmaktadır.²⁸ Çok düşük, terörizm riskin bulunduğu göstergesi olarak kabul edilebilir.

26 Bilal Karabulut, "Algı Yönetimi Hakkında", Bilal Karabulut, der., *Algı Yönetimi*, Alfa Yayıncılık, İstanbul 2014, s. 8.

27 Mimi Ajzenstadt-Ariel Barak, "Terrorism and Risk Management: The Israeli Case", *Punishment and Society*, 10(4), 2008, s. 358.

28 "Counter-Terrorism", *Department of the Prime Minister and Cabinet*, <https://dpmc.govt.nz/our-programmes/national-security-and-intelligence/national-security/counter-terrorism>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

Terör örgütleri öğrenmeye açık gruplar oldukları için davranışlarını ve taktiklerini geliştirebilmektedir.²⁹ Öğrendiklerini kısa sürede uygulama kabiliyetine sahip oldukları için de devletlerden bir adım önde oldukları düşünülebilir. Terör örgütlerinin aksine devletler öğrenme ve uygulama konusunda daha yavaş kalmaktadır. Söz konusu durum terörizmle mücadelenin uzamasına neden olmakla birlikte devletler için yeni bir maliyet anlamına geldiği söylenebilir. Özellikle küreselleşmenin yaşandığı ve bilişim dünyasındaki ilerlemenin sağladığı bir dünyada bir terör örgütü kilometrelerce uzaktaki bir terör örgütünden yeni şeyler öğrenerek uygulayabilmektedir. Neticede bilgi akışının kontrolü zorlaşırken terör örgütlerinin yeni bağlantılar kurması ve farklı bilgiler edinmesi kolaylaşmaktadır. Söz konusu ortamda terör örgütleri saldırılarını devam ettirebilmektedir.³⁰

Peki, terör örgütleri her ortama uyum sağlamaya çalışırken ve yeni metotlar öğrenirken devletler açısından terörizme karşı verilen mücadelenin başarılı olduğuna dair temel kriterler nelerdir? Terör örgütünün saldırılarını engellemek mi? Örgütün para ve eleman temini gibi hayat damarlarının kesilmesi mi? Örgüt arkasındaki üçüncü aktörün desteğinin bitirilmesi mi? Örgütü ideolojik tezlerinin çökertilmesi mi? Örgütün saldırılarının sonlandırılması mı? Çok sayıda örgüt militanının etkisiz hale getirilmesi mi? Örgütün varlığını tamamıyla sona erdirmek mi? Ya da bir terör örgütünün saldırılarına devam etmesi başarısızlık göstergesi mi?

Terörizmle mücadelenin başarısının ölçülmesi oldukça zordur. Çünkü asimetrik bir savaş olması sebebiyle konvansiyonel bir savaşın aksine karşıda ele geçirilecek kılla, bölge ya da bir başkent yoktur. Ağır darbeler olsa bile sivil insanlara karşı saldırı yapma ihtimali olan bir grup olmakla beraber karşısında güvenlik güçlerini gördüğü anda kılık ya da alan değiştirebilme imkanına sahiptir. Ayrıca öldürülen terörist sayısı bir kıstas

29 Cenker Korhan Demir, "Öğrenen Örgütler ve Terör Örgütleri Bağlamında PKK", *Uluslararası İlişkiler*, 5(19), 2008, s. 58-59.

30 Demir, a.g.m., s. 60-65.

olarak kullanılsa da güvenilmezdir. Çünkü önemli olan terör örgütünün moral seviyesi, militan ve maddi kaynak bulma imkanı veya gelişmiş saldırılar gerçekleştirme kabiliyetidir.³¹ Bu da göstermektedir ki genel kabul gören bir terörizm tanımının olmamasının yanı sıra terörizmle mücadelede başarıyı belirleyen ortak kriterler de bulunmamaktadır. Bu bağlamda bir devletin ya da kurumun terörle mücadeledeki başarı kriteri, terörizmle mücadele stratejisini nasıl formüle ettiği ve uyguladığı ile alakalıdır. Perl'e göre terörizm kaynaklı tehdit türlerinin ve tehdide karşı uygulanan stratejilerin farklılığı da başarıyı ölçmeyi zorlaştırmaktadır.³² Ortak kriterlerin belirlenmemesinin muhtemel nedeni söz konusu kriterlerin aynı zamanda başarısızlığı da ölçecek olmasıdır. Bu ise hükümetleri zor durumda bırakacağı için istenmemektedir. Ancak terörizmle mücadelede başarılı olmanın ana noktası ise başarısızlığı fark etmek ve anlamaktır.³³

Terörizmle mücadele devletler açısından hayati öneme sahipken siyasi iktidarlar verilen mücadelede genellikle başarılı olduklarını ve terör örgütlerine en ağır cevabın verildiğini dile getirir. Ancak verilen mücadelenin sonuçlarını görülebilmesi için hükümetlerin özeleştiriye istekli olması gereklidir. Hükümetler genel olarak etkisizleştirilen terörist sayısı veya terör örgütlerinin el koyulan finansal kaynakları (uyuşturucu gibi) üzerinden bir değerlendirmede bulunur. Ayrıca bir terör örgütünün liderlerinin öldürülmesi, hücrelerinin imha edilmesi, finansal kaynaklarının kesilmesi terörizm kaynaklı şiddetin ve tehdidin bitmesine yol açmayabilir. Bununla birlikte şiddetin bitirilememesi mücadelenin kaybı anlamına gelmediği gibi şiddetin azaltılması ise kazanıldığı anlamına gelmeyebilir. Sadece bunların bir başarı kriteri olarak kabul edilmesi nedeniyle ABD'nin

31 Daniel Byman, "Scoring the War on Terrorism", *The National Interest*, 72, 2003, s. 75-76.

32 Raphael Perl, "Combating Terrorism: The Challenge of Measuring Effectiveness", *CRS Report for Congress*, <https://fas.org/sgp/crs/terror/RL33160.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021), s. 2.

33 Raphael Perl, "Measuring Progress, or Lack There of, in Combating Terrorism", Glenn E. Schweitzer-A. Chelsea Sharber, der., *Countering Urban Terrorism in Russia and the United States: Proceedings of a Workshop*, The National Academies Press, Washington D.C. 2006, s. 183.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

düştüğü hatanın tekrarlanması söz konusu olabilir. Ancak akademik çalışmalar bunun daha farklı boyutlarını ortaya koymaktadır. Akademi, karmaşık incelemeleri memnuniyetle karşılarsa da güvenlik konusunda karar alıcıların daha açık ve net cevaplara ihtiyaçları vardır.³⁴

Gomis, başarının ölçülmesine dair hazırladığı bir çalışmada terörizmin yok edilemeyeceğini ancak hafifletilebilecek ve yönetilebilecek bir risk olduğunu belirtir. Terörizme karşı verilen mücadelenin başarısını ölçmek için nicel ve nitel kategoriler tespit etmiştir. Öncelikle nicel kategori ele alındığında ilk olarak terörist saldırıların sayısı uygulanan politikalar için bir ölçü olarak kabul edilmektedir. Terörizm tehdidinin ve verilen mücadelenin boyutunu göstermede önemli bir ölçü olsa da bazı noktaların göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Öncelikle küçük saldırılar büyük saldırılardan daha geniş çapta etki yaratabilir. Örnek olarak bir intihar saldırısı toplum üzerinde geçici ama üst düzey bir ismin öldürülmesi daha kalıcı ve uzun süreli olumsuz etki yaratabilmektedir. Göz ardı edilmemesi gereken diğer bir husus da terör saldırılarındaki düşüşün aldatıcı olabileceğidir. Çünkü söz konusu durum daha büyük bir saldırının hazırlığı için olabilir.

Devletler bazı dönemlerde izledikleri mücadele aracı ile saldırıların azalması arasında bir ilişki olmayabilir. İkinci olarak yakalanan ve tutuklanan terör suçlularının sayısı da bir diğer ölçüdür. Ancak çok fazla tutuklama terör örgütünün önemli oranda zemin kazandığının göstergesi olarak görülebilir. Ayrıca tutuklamalar bir süre sonra çok fazla tahliye manasına gelecektir. Bu ise suçluların tutuklanmalarının kısa vadede olumlu ancak rehabilite edilmeden salıverilmelerinin orta ve uzun vadede olumsuz etki yaratabileceğini göstermektedir. Bu noktada rehabilite edilen ve topluma kazandırılan terör suçlularının sayısı da bir ölçüdür. Diğer bir ölçü olarak önlenen terör saldırılarının sayısı kabul edilebilir. Terör saldırılarının önlenmesi konusunda istihbaratın büyük bir öneme sahip

34 Nadav Morag, "Measuring Success in Coping with Terrorism: The Israeli Case", *Studies in Conflict & Terrorism*, 28(4), 2005, s. 307-308; Benoît Gomis, "Measuring 'Success' in Countering Terrorism", *Canadian International Council*, 66(1), July 2018, s. 4-5.

olduğu unutulmamakla beraber FBI örneğine³⁵ bakıldığında istihbaratın terör saldırısı düzenlenmesi noktasında etkisi olabilir. Önce teşvik edilen sonra engellenen bir saldırı başarı olarak kabul edilemez. Başarıda bir ölçü olarak terörizmle mücadeleye ayrılan bütçe de önemlidir. Lakin bu tam manasıyla gerçeği yansıtmayabilir. Paranın niçin, nasıl, hangi amaçla harcandığı ve nasıl bir etkiye sahip olduğu da önemlidir. Ayrıca daha fazla para harcamak güvenliğin orantılı olarak artmasını sağlamayabilir hatta devletlerin ekonomik kayıp yaşamasına yol açabilir. Son olarak hükümetlerin nicel ölçüleri manipüle etme ihtimali göz ardı edilmemelidir.³⁶

Yine Gomis'in belirlediği nitel kategori, tehdidin seviyesi ve niteliği, hükümetin tepkisi ve toplumun tepkisi olarak üçe ayrılmaktadır. İlk olarak tehdidin seviyesini ve niteliğini değerlendirmek zor olsa da önemli bir uygulamadır. Tehdidin değerlendirilmesi iki şekilde yapılabilir. Birinci yol; terör örgütlerinin etkinliğini (iletişim kurma, para toplama, silah temini), bir saldırıyı ne kadar kolay gerçekleştirdiğini ve saldırıların ölçeği ile karmaşıklığını ölçülmesidir. İkinci yol ise terör örgütünün ideolojisi ile hedeflerinin toplumda popülerlik seviyesinin analiz edilmesidir. Tehdidin doğru değerlendirilmesi ve sağlıklı kararlar verilmesi başarılı olduğunu gösterir.³⁷

İkinci olarak hükümetin tepkisi, altı önemli konu üzerinden değerlendirilmektedir. Bunlar:³⁸

• Saldırı sonrası güvenlik görevlilerinin ve sağlık ekiplerinin, hızlı ve etkili bir müdahalede bulunması,

35 Kısaca FBI örneği, 11 Eylül saldırıları sonrası ülkedeki şiddet kullanmaya ya da terörizme yönelmeye eğimli kişileri tespit etmeye çalışmaktadır. Bu noktada El Kaide gibi terör örgütleriyle bağlantılı olduğunu iddia eden muhbirleri aracılığı ile şüpheli kişilere bir saldırıda bulunmalarını teklif ediyor. Şüpheliler teklifi kabul ederse yapılan operasyonlar neticesinde şiddete bulaşmamış olsalar bile tutuklanmaktadır. Konu hakkında detaylı bilgi için bkz. "Muhbirler", *Al Jazeera*, <https://webapps.aljazeera.net/ajt/interactive/indepth/fbi/index.html>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

36 Gomis, *a.g.m.*, s. 4-6.

37 Gomis, *a.g.m.*, s. 6-7.

38 Aynı yer.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

- Hükümet yetkilileri arasında hızlı bir şekilde koordinasyonun sağlanması,
- Saldırıdan kısa süre sonra kamu hizmetlerinin ve ulaşımın da dahil olacak şekilde hayatın normale dönmesi,
- Terörizmin toplumsal uyum, azınlıklar, özgürlükler gibi değerlere yönelik olumsuz toplumsal etkilerinin sınırlanması,
- Saldırıların ülke ekonomisi üzerindeki etkisinin minimum olması,
- Siyasi liderlerin rasyonel, ölçülü ve güven verici söylemlerde bulunması başarı göstergesidir.

Üçüncü ve son olarak toplumun tepkisi incelendiğinde eğer saldırı sonrası toplum ayrışmak yerine birlikte hareket etmesi ve terörizm karşısında direnç göstermesi başarı kriteridir.³⁹ Diğer bir araştırmacı Byman, terörizmle mücadelenin başarısını ölçmede beş kriterin öne çıktığını savunur. Bunlar:⁴⁰

- Teröristlere ait güvenli bölgelerin yok edilmesi ve hareket imkânlarının kısıtlanması,
- Yurtiçinden yüksek oranda destek sağlanması,
- Terör örgütünün liderlik yapısı ile hiyerarşisinin doğru bir şekilde analiz edilmesi ve buna göre operasyonlar gerçekleştirilmesi,
- Terör örgütünün eleman temininin engellenmesi ve özellikle ideolojik boyutta mücadele edilmesi,
- Terör örgütünün saldırı yapamaz hale getirilmesi ya da saldırı sayısının azaltılmasıdır.

Perl ise terörizmle mücadelede başarının ölçülmesine yönelik olaylar, tutumlar ve eğilimler kavramları üzerinden üç kategori belirlemiştir. İlk olarak olaylarda nicel veriler önemlidir. Burada engellenen saldırı ve etkisizleştirilen terörist sayısı ile terörizmin ne kadar yaygın ve ölümcül

³⁹ Gomis, a.g.m., s. 7.

⁴⁰ Byman, a.g.m., s. 76-77.

olduğuna odaklanılmaktadır. Ayrıca olayların sosyal ve psikolojik etkileri ile teröristlere verilen cevabın sosyal ve ekonomik maliyeti göz önünde bulundurulmalıdır. İkinci olarak tutumlar, terörizmde örgütlerin amacı düşman olarak tanımladıkları aktörlerin iradesini kırmaya çalışır. Terör örgütleri halkın, yöneticilere baskıcı ya da tavizci politikalar izlemesi noktasında etkilemesini istemektedir. Baskıcı politikalar, hükümeti otoriterleştirecek ve bir süre sonra halk hükümeti eleştirecektir. Tavizci politikalar ise terör örgütlerinin isteklerinin kabulünü kolaylaştıracaktır. Tutumlar kapsamında terörizmin toplum üzerindeki olumsuz psikolojik ya da davranışsal etkisi, hükümete ve güvenlik güçlerine karşı halkta güven kaybı, devlete karşıtı duyguların düzeyi ve ülkelerdeki terör örgütleri için elverişli ideolojik seviye dikkate alınmalıdır. Son olarak eğilimler, terörist yapıyla alakalıdır. Yönetimin durumu, örgütten kaçanlar ve eleman temini, taktik ve stratejik hedefleri, yetenekleri ve seviyesi, internetteki aktivitesi ve medyada örgüte ilişkin ayrılan süre önemlidir.⁴¹

Morag, İsrail örneği üzerinde terörizme karşı verilen mücadelenin başarısını ölçmeye yönelik çalışmasında insan hayatı, ekonomik kaynaklar ve siyasi kaynaklar başlıkları altında üç kategori ve bu kategorileri oluşturan yedi kriter belirlemiştir. Bunlar:⁴²

- Terörizme karşı kayıpları azaltmak,
- Terörizmle mücadele operasyonlarında masum insanlar arasındaki kayıpları en aza indirmek,
- Terörizmin ekonomik etkisini en aza indirmek,
- Sosyal uyumu sürdürmek,
- Hükümete iç ve uluslararası desteği sürdürmek,
- Terör örgütüne verilen iç ve dış destekte yaşanan değişimleri ölçmektir.

41 Perl, a.g.m., s. 184-187.

42 Morag, a.g.m., s. 309-316.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

Schmid ve Singh ise El Kaide üzerine hazırladıkları bir çalışmada sert ve yumuşak göstergeler (hard and soft indicators) belirlemiştir. Sert gösterge altında sekiz ölçü vardır ve bunlar:⁴³

- Terör örgütüyle bağlantılı grupların artması/azalması,
- Terör örgütünün büyüklüğünün ve eleman teminin artması/azalması,
- Terör örgütünün düzenlediği saldırıların ve sıklığını artması/azalması,
- Güvenlik güçlerinin büyüklüğü ve saldırılarda yaşadıkları kayıplar,
- Terör örgütünün kayıpları,
- Terörizmle mücadele sırasında yaralanan ve hayatını kaybeden sivil sayısı,
- Terör örgütünün coğrafi yayılması,
- Terör örgütünün saldırılarındaki karmaşıklığın artması/azalmasıdır.

Schmid ve Singh, ayrıca yumuşak gösterge altında üç ölçü belirlemiştir. Terörizmin algısal boyutunu da ortaya çıkaran bu ölçüler:⁴⁴

- Terör örgütünün ve destekçilerinin amaçları çerçevesinde başarıyı ve başarısızlığı nasıl gördükleri ve tanımladıkları,
- Medyanın terörizme karşı savaşta başarı ve başarısızlığı nasıl tanımladığı ve tasvir ettiği,
- İlgili halkların terörizme karşı savaşta başarı ve başarısızlığı nasıl algıladıklarıdır.

Sonuç olarak aslında terörizm hiçbir zaman sıfırlanamayacak olan bir risktir. Kullanılan çeşitli yöntemler terör örgütlerini bitirse de örgütlerin tekrardan canlanma, başka bir ad ya da formda kurulmaları veya başka örgütlerin oluşumu söz konusu olabilir. Söz konusu risk nedeniyle terörizmin her daim ortaya çıkabilecek bir tehdit olduğu söylenebilir.

43 Alex P. Schmid-Rashmi Singh, "Measuring Success and Failure in Terrorism and Counter-Terrorism: US Government Metrics of the Global War on Terror", Alex P Schmid-Garry F Hindle, der., *After the War on Terror: Regional and Multilateral Perspectives on Counter-Terrorism Strategy*, RUSI, London 2009, s. 47.

44 Schmid-Singh, a.g.e., s. 57.

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Yukarıdaki akademik çalışmaların bazı noktalarda eksiklikler taşıdığını söylemek mümkündür. Belki de sağlıklı bir başarı ölçümü için farklı kriterlerin uygulanması gereklidir. Hazırlanan bu çalışmada yukarıdaki tespitler dikkate alınarak bir kriter belirlemeye çalışılmıştır. Bu kapsamda önce nitel ve nicel kategoriler belirlenecek ve söz konusu kategoriler altında Tablo 1’de olduğu gibi çeşitli kriterler belirlenecektir.

Tablo 1: Terörizmle Mücadelede Başarı Kriterleri

Nitel	Nicel
1- Örgütün yapısı ve elemanları biliniyorsa	1- Örgüte karşı askeri operasyon düzenleme sıklığı arttıysa
2- Örgüt içinden bilgi temini edilebiliyor ve bu bilgiler kullanılabiliriyorsa	2- Terör örgütünün kayıp oranı arttıysa
3- Örgütün yaşam alanlarının güvenliğini tehdit edilebiliyor ve hareket imkânı kısıtlanabiliyorsa	3- Örgütün saldırı düzenleme ihtimali ve sıklığı azaldıysa
4- Terör örgütünün morali kötü, özgüveni ve iradesi kırılma noktasına yakınsa	4- Terörizmle mücadelede kayıp oranı azaldıysa
5- Hükümeti destekleyenlerin ve güvenlik güçlerinin morali iyi, özgüveni ve iradesi güçlüyse	5- Örgütün yeni eleman, finansal destek ve silah temin edemiyorsa
6- Hükümet güvenlik-özgürlük dengesini sağlayabiliyor ve toplumsal uyumda tahribat yoksa	6- Terör örgütünün etkisindeki coğrafi alan küçültüldüyse ve coğrafi yayılımı engellendiyse
7- Hükümet savunma sanayinde ilerleme kaydedebiliyor ve sahada kullanabiliyorsa	7- Saldırıların ekonomiyi etkileme oranı azsa
	8- Gerçekleşen bir saldırı sonrası hayatın normale dönme süresi azsa
	9- Kamuoyunun hükümeti destekleme oranı arttıysa
	10- Örgütü destekleyen ülke sayısı azaldıysa

Kaynak: Yukarıdaki tablo yazar tarafından oluşturulmuştur.

Emrah KAYA
Timuçin KODAMAN

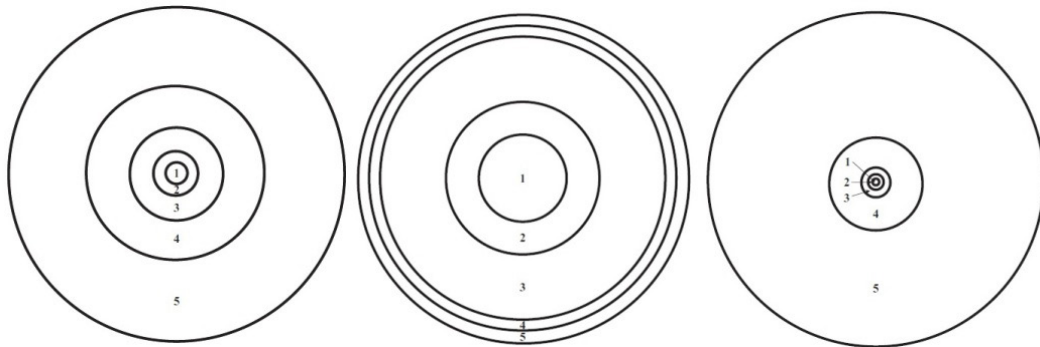
TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

Yukarıda belirlenen nitel ve nicel kategorilerdeki toplam 17 kriterin, bir devletin terörizme karşı başarısını ölçmedeki temel ölçüleri içerdiği söylenebilir. Söz konusu kriterler, aynı zamanda başarısızlığın ölçülmesinde de kullanılabilir. Bununla birlikte kriterler arasında bir paralellik olmayabilir. Söz konusu durumda terör örgütünün yaşadığı kaybı, kamuoyundan aldığı destek oranını ve örgütün moral durumunu incelemek önemlidir.

Pruitt, izolasyon üzerinden toplumun tabakalarını dikkate alarak bir şekil geliştirmiştir. Dairelere bakıldığında terörizm tehdidine maruz kalan bir toplumda 1 numara teröristler, 2 numara teröristleri aktif olarak destekleyenler, 3 numara teröristlerin aktif olmayan destekçileri, 4 numara teröristlerin bazı amaçlarını destekleyen ama yöntemlerini desteklemeyen ve 5 numara teröristlere karşı olan kesimleri oluşturmaktadır. Şekil 1, terör örgütlerinin ilk ortaya çıktığı süreci göstermektedir. Şekil 2, teröristlere karşı verilen mücadele başarısız olduğu yani terör örgütlerinin amacına yaklaştığı süreci göstermektedir. Bununla birlikte Şekil 3 ise terör örgütlerine karşı verilen mücadelenin başarılı olduğu süreci özetlemektedir.⁴⁵ Terörizmle mücadelede izlenen stratejinin başarılı olduğunun kabulü ancak Şekil 3 gerçekleştiğinde mümkündür.

Emrah KAYA
Timuçin KODAMAN

Şekil 1: Terör Başladığında **Şekil 2:** Kazanırken **Şekil 3:** Kaybederken

Kaynak: Dean G. Pruitt, "Negotiation with Terrorists", *International Negotiation*, 11(2), 2006, s. 375-378.

⁴⁵ Pruitt, a.g.m., s. 375-378.

PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

PKK'nın temelleri 1978'e dayanırken örgüt, kurulduğu dönem Marksist-Leninist olduğunu ilan etmiştir.⁴⁶ Terör örgütü, zamanla değişen dengelerle birlikte bu kimliğinden az çok sıyrılarak Suriye'deki uzantısı PYD aracılığı ile ABD gibi sol ideolojinin emperyalist olarak gördüğü bir devletle işbirliği yapmaya başlamıştır.⁴⁷ Ancak PKK, Türkiye Cumhuriyeti'ni bölmeye çalışma amacı ile etnik-milliyetçi ve ayrılıkçı kimliğinden vazgeçmemiştir. Türkiye Cumhuriyeti, uzun yıllar boyunca terör örgütüne karşı verdiği mücadele neticesinde 1999'da örgütün elebaşı terörist Abdullah Öcalan'ı yakalamıştır. Bunun ertesinde terör örgütü çökme sürecine girerken⁴⁸ ABD'nin Irak işgaliyle değişen dengelerin neticesinde tekrardan militan bulmaya ve saldırılar düzenlemeye başlamıştır. Türkiye'de siyasi iktidar, yaşanan sorunu çözmek için PKK'yı siyasi zemine çekme noktasında bir adım atmış ve 2013'te Barış/Çözüm Süreci başlamıştır.⁴⁹ PKK ise kendisine askeri operasyon yapılmamasına rağmen tacizlerine devam etmiş ve 2015'te iki polise düzenledikleri saldırının nedeniyle süreç son ermiştir. Bundan sonra Türkiye, tekrardan askeri operasyonlara ağırlık vermiştir. 2015'ten itibaren Türkiye'nin PKK'ya karşı verdiği mücadelenin sonuçlarını almaya başladığı ve PKK'nın çökme noktasına geldiği iddia edilmektedir.

Bu kapsamda iddialar önce nitel kategorinin altındaki kriterlere çerçevesinde incelendiğinde (1) terör örgütü artık Türkiye tarafından bilinmekte ve örgütün şeması, yöneticileri, önemli elemanları, saldırı

46 Nihat Ali Özcan, *PKK (Kürdistan İşçi Partisi): Tarihi, İdeolojisi ve Yönetimi*, ASAM Yayınları, Ankara 1999, s. 55.

47 Matt Bradley-Joe Parkinson, "America's Marxist Allies Against ISIS", *The Wall Street Journal*, <https://www.wsj.com/articles/americas-marxist-allies-against-isis-1437747949>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021); Mehmet Seyfettin Erol-Kadir Ertaç Çelik, "ABD'nin Suriye Politikasında Vekil Aktör Olarak Terör Örgütleri: YPG Örneği", *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 2018, s. 32.

48 Byman, a.g.m., s. 76.

49 Cuma Çiçek, "Başarısız Çözüm Süreci (2013-2015) ve Kürt Çatışmasında Müzakereye Dönüşüm İmkânları", Ayşe Betül Çelik, der., *Dünyada ve Türkiye'de Barış Süreçleri: Anlamak ve Canlandırmak*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2017, s. 162.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

taktikleri önemli ölçüde tespit edilmektedir. Bununla birlikte (2) elde ettiği verileri kullanmakta ve örgütün önemli isimlerini etkisiz hale getirmektedir. Örnek olarak İçişleri Bakanlığı'na bağlı "Terör Arananlar" sitesinde PKK'nın ve diğer örgütlerinin aranan yöneticileri, önemli isimleri ve etkisiz hale getirilen elemanları açıkça yazılmaktadır.⁵⁰ Örgüt (3) Irak'ın kuzeyi ve Türkiye'nin doğusu ile güneydoğusunda yaşam alanı oluşturmaya çalışırken bugün söz konusu alanlar PKK'dan temizlenmiştir. Türk güvenlik güçlerinin yıl boyunca düzenledikleri operasyonlar neticesinde örgütün yaşam alanları imha edilerek hareket alanı ise önemli ölçüde kısıtlanmıştır. Ayrıca Türkiye'nin Irak ile yaptığı anlaşmalar çerçevesinde bu ülkedeki PKK kamplarına düzenlediği operasyonlar yüzünden örgüt güneye doğru çekilmek zorunda bırakılmıştır.⁵¹ Bunun neticesinde ise (4) terör örgütü psikolojik olarak hayal kırıklığı yaşamakta ve Türkiye'ye istediklerini kabul ettiremeyeceğine dair düşüncesi kuvvetlenerek irade olarak kırılma noktasına yaklaşmaktadır. Yaşanan hayal kırıklığı terör örgütünden kaçanların sayısını arttırmakta⁵² ve teslim olanlar bunu açıkça dile getirmektedir.⁵³ Örgütün içinde (5) bulunduğu bu durum örgütten ayrılmaları hızlandırırken Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin ve Türk güvenlik güçlerinin motivasyonu ve özgüveni en üst seviyededir. PKK, finansal destek ve yeni silah temini noktasında sorun yaşamasa bile örgüt elemanlarının büyük çoğunluğunun etkisizleştirilmesi ve yeni militan temini noktasında önemli sıkıntılar yaşamaması bu kazanımları önemsiz kılmaktadır. (6) Hükümetin güvenlik-özgürlük dengesine dair bazı eleştiriler bulunsa da Türkiye, bir Avrupa ülkesinden farklı olarak çeşitli güvenlik sorunlarıyla uğraşmak zorundadır. Toplumsal uyum açısından ise meclisteki Adalet

50 "Terör Arananlar", T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, <http://www.terorarananlar.pol.tr/>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

51 Sercan Çalışkan, "ABD'nin PKK Karşısında İKBY'ye Verdiği Destek Ne Anlama Geliyor?", ORSAM, <https://orsam.org.tr/tr/abdnin-pkk-karsisinda-ikbyye-verdigi-destek-ne-anlama-geliyor/>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

52 Muhammed Nuri Erdoğan, "Terör Örgütü PKK'da Tepeden Tırnağa Korku ve Panik Havası Hakim", Anadolu Ajansı, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teror-orgutu-pkkda-tepeden-tirnaga-korku-ve-panik-havasi-hakim/2067341>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

53 "Annesi için PKK'dan Kaçtı: Türk Askerlerinin Ne Bir Hakaretini Ne de İşkencesini Gördüm", Deutsche Welle Türkçe, <https://p.dw.com/p/3acOd>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti), Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP), Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) ve İyi Parti'nin terör örgütü PKK'ya karşı verilen mücadeleyi destekledikleri bilinmektedir. Ayrıca Diyarbakır Anneleri'nin evlatları için PKK iltisaklı Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) önünde düzenledikleri eylemler örgütün üzerindeki baskıyı arttırmış durumdadır.⁵⁴ Savunma sanayisine bakıldığında (7) Türkiye özellikle son dönemde savunma sanayisinde yaşadığı gelişmeyi sahaya yansıtmayı başarmıştır. Bunun en önemli örneği ise SİHA olarak bilinen Silahlı İnsansız Hava Aracı'dır.

Nicel kategorinin kriterleri açısından değerlendirecek olursak öncelikle Temmuz 2015'te PKK'ya karşı başlatılan operasyonlar sırasında belki de örgüt, 30 bini aşkın üyesi ile tarihi boyunca en yüksek eleman sayısına ulaşmıştı.⁵⁵ (1) Türk güvenlik güçlerinin düzenlediği operasyon sayısı 2016'da 624, 2017'de 2423, 2018'de 1314 ve 2019'da 1090'dır. Bu süreçte (2) etkisiz hale getirilen (öldürülen, yaralanan, yakalanan) terörist sayısı sırayla 3592, 3005, 1746⁵⁶, 1249 ve 2020'de (26 Kasım'da açıklanan veri) bu sayı 809'dur. Ayrıca Türkiye, terör örgütünün sözde lider kadrosunu hedef alarak örgütün iç dinamiklerini de vurmaktadır.⁵⁷ Bununla birlikte (3) PKK ise 2016'da 1274, 2017'de 389, 2018'de 163, 2019'da 90 saldırı gerçekleştirebilmiştir. (4) PKK'ya karşı mücadelede Türk güvenlik güçleri, 2016'da 808 şehit ve 2926 yaralı, 2017'de 228 şehit ve 1456 yaralı, 2018'de 159 şehit ve 206 yaralı, 2019'da ise 19 şehit ve 25 yaralı vermiştir.⁵⁸ Eldeki veriler incelendiğinde öncelikle terör örgütü PKK'nın düzenlediği

54 Cankut Taşdan, "PKK'nın Diyarbakır Annelerinden Rahatsızlığı Teröristlerin İfadelerine Yansdı", *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/pkknin-diyarbakir-annelerinden-rahatsizligi-terolistlerin-ifadelerine-yansidi/1930030>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

55 Bülent Aydemir, "PKK Raporu: 30 Bin Terörist Var", *Haber Türk*, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1173686-pkk-raporu-30-bin-terorist-var>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

56 "2018'de İç Güvenlik Operasyonlarında Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı Açıklandı", *NTV*, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/2018de-ic-guvenlik-operasyonlarinda-etkisiz-hale-getirilen-terorist-sayisi-acikl,GbYPmyXgX0iMU0WSUKe4Lg>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

57 Necdet Özçelik, "PKK'nın Belini Kıran Operasyonlar", *Kriter Dergisi*, <https://kriterdergi.com/yazar/necdetozcelik/pkknin-belini-kiran-operasyonlar>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

58 *Terrorism Analysis Platform*, <https://www.tap-data.com/category/tap-rapor>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

saldırılarda önemli düşüş yaşanırken bununla birlikte Türk güvenlik güçlerinin de şehit ve yaralı sayısı önemli ölçüde azalmıştır. Ayrıca Türk güvenlik güçleri ile PKK'lıların ölüm oranı arasındaki fark her geçen gün artmaktadır.⁵⁹

Bununla birlikte terör örgütünün 10.000'e yakın militanı etkisizleştirilmiştir. Etkisizleştirilen teröristlerin yanı sıra ayrıca ikna edilenler ve teslim olanlar da mevcuttur. 2016'dan bu yana 832 terör suçlusu ikna edilirken 1024 kişi ise teslim olmuştur.⁶⁰ Etkisizleştirilen militanların yerine ise (5) terör örgütü, 2016-2019 arasında bünyesine 1130 kişiyi katabilmiştir. PKK'nın özellikle yeni militan bulma noktasında büyük sorunlar yaşadığını söylemek mümkündür. Örneğin 2014 yılında PKK'ya katılım 5558 iken bu sayı 2020'de 52'ye düşmüştür.⁶¹ Aynı zamanda PKK'nın en önemli gelir kaynaklarından biri olan uyuşturucuya yönelik önemli operasyonlar yapılmaktadır. Silah temini konusu ise Ortadoğu'da böyle bir ticaretin önüne geçilmesinin zorluğu ve PKK'nın Suriye kolu PYD'ye ABD tarafından verilen silahların örgüte aktarılması söz konusu olabilmekte ve Washington yönetimi, terör örgütüne destek vermektedir.⁶² Lakin eleman devşirme konusunda sıkıntı yaşayan PKK için bu silahların pek önem arz etmediği söylenebilir. PKK, bu süreçte alan hakimiyeti sağlamak ya da amacını gerçekleştirmekten çok şu anda varlığını korumaya çalışmaktadır. Örgüt sadece sayı olarak değil aynı zamanda (6) coğrafi olarak da etkinlik sahası daraltılmış, coğrafi yayılımı net bir şekilde durdurulmuş ve Türkiye sınırından uzaklaştırılmıştır. Terör

59 "Grafik ve Haritalarla Türkiye'deki PKK Çatışması", *International Crisis Group*, <https://www.crisisgroup.org/tr/content/grafik-ve-haritalarla-t%C3%BCrkiyedeki-pkk-%C3%A7at%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1>, (Erişim Tarihi: 25.03.2021).

60 "Bakanımız Sn. Soylu: Terörle Mücadelede İlk Kez Tünelin Ucuna Bu Kadar Yaklaştık", *Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı*, <https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-soylu-terorle-mucadelede-ilk-kez-tunelin-ucuna-bu-kadar-yaklastik>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

61 "Bakanımız Sn. Süleyman Soylu: Terör Örgütüne 2020 Yılındaki Katılım, 1984'ün de Altında Kaldı", *Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı*, <https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-suleyman-soylu-terror-orgutune-2020-yilindaki-katilim-1984un-de-altinda-kaldi>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

62 Doğan Başaran, "İdealizmden Realizme Adalet ve Kalkınma Partisi Döneminde Türk Dış Politikasının Dönüşümü (2002-2018)", İhsan Ömer Ategenç, der., *Türkiye'nin Son Otuz Yılı*, Kriter Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 200.

saldırıları, (7) ekonomide doğrudan ve dolaylı kayıplara neden olmakla beraber tüketicileri ve yatırımcıları etkilemektedir. Ancak 2003-2011 yılları dikkate alınarak yapılan bir çalışmada Türk ekonomisinin çabuk toparlandığı belirtilmektedir.⁶³ Bununla birlikte (8) terör saldırıları sonrası Türkiye’de hayatın kısa sürede normale döndüğünü söylemek mümkündür. Özellikle Türkiye’nin dünya ile bağlantısını kurmada önemli bir rol oynayan havalimanlarından Atatürk Havalimanı, 28 Haziran 2016’daki terör saldırısının beş saat gibi kısa bir sürenin ardından normale dönmüştür.⁶⁴ Kamuoyunun (9) hükümete olan desteğine bakıldığında Çözüm Süreci’nin bozulduğu dönem yapılan Kasım 2015 seçimlerinde AK Parti %49.32 oy alırken HDP %10.56 almıştır. Haziran 2018’deki seçimlerde AK Parti ile MHP ittifak yaparak seçime girmiş ve aldıkları oy oranı toplam %53.48’dir. HDP ise bu seçimde %11.53 oranında oy almıştır. AK Parti ve MHP’nin oylarına PKK’ya karşı olan CHP ve İyi Parti gibi partilerin de oyları dahil edildiğinde terör örgütünün kamuoyundaki desteğinin artmadığı görülmektedir.⁶⁵ PKK (10) ayrıca birçok devlet tarafından terör örgütü olarak kabul edildiği için üçüncü aktörlerden aldığı destek kısıtlı ya da gizlidir. Ancak PKK’nın Suriye kolu PYD, ABD’den Avrupa ülkelerine kadar çeşitli üçüncü aktörlerce açıkça desteklenmektedir.

SONUÇ

Terörizm, toplumların ve demokrasilerin en önemli hastalıklarından biridir. Terör örgütleri hedef gözetmeksizin gerçekleştirdikleri saldırılar ile toplumlara korku salmaya ve amaçlarını gerçekleştirmeye çalışır. Bunun karşısında devletler ise terör örgütlerini engelleyebilmek ve terörizm tehdidini ortadan kaldırabilmek için çeşitli stratejiler ve araçlar kullanır.

63 Ensar Ağırman vd., “Terörizmin Finansal Piyasalara Etkisi: Ampirik Bir Çalışma”, *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, 8(2), 2014, s. 106.

64 “Hain Saldırı Sonrasında Hayat Normale Dönüyor”, *Milliyet*, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/hain-saldiri-sonrasında-hayat-normale-donuyor-2270971>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

65 T. C. Yüksek Seçim Kurulu, <https://www.ysk.gov.tr/tr/milletvekili-genel-secim-arsivi/2644>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

Devletlerin terörizmle mücadelede kullandığı araçlar arasında siyasal, sosyoekonomik, ceza adalet sistemi, istihbarat, askeri kuvvet kullanımı, diplomasi ve yapay zekâ bulunmaktadır. Terörizm tehdidine karşı mücadele eden devletler söz konusu araçları farklı seviyelerde kullanabilir. Örnek olarak İngiltere istihbarata, Almanya yapay zekâyâ, Norveç ceza adalet sistemine, Türkiye askeri yöntemlere ağırlık verebilir. Araçlar ve stratejiler arasında farklılık olsa da devletlerin söylemlerinde terörizme karşı verdikleri mücadelede başarılı olduklarına dair benzerlik vardır. Lakin ABD örneğinden de görüleceği üzere devletler yetersiz kriterlerle analiz ederek hatalı sonuçlara varabilmektedir. Terör örgütleri ilk dönemlerde geri çekilmeler yaşasa da önemli bir ilerleme kaydedebilecek imkana sahip olabilirler. Ya da yine siyasi yönetimler, bir sonraki seçimlerde başarı elde edebilmek için terörizme mücadele de başarılı olduklarına dair manipüle edebilirler.

Neticede devletlerin terörizme karşı verdikleri mücadelenin başarılı olup olmadığına dair bazı kriterlere ihtiyaç olduğu görülmektedir. Çeşitli araştırmacıların belli kriterler belirlemesine rağmen terörizmle mücadeleyi ölçmek oldukça zordur. Devletler genel olarak etkisiz hale getirilen terörist sayıları üzerinden konuyu değerlendirse de akademik çalışmalar bunun daha farklı boyutları da olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan bu çalışmada nitel ve nicel olmak üzere iki kategori üzerinden toplam 17 kriter belirlenmiştir.

Belirlenen kriterler çerçevesinde Türkiye'nin 2016-2020 yılları arasında terör örgütü PKK'ya karşı verdiği mücadele incelendiğinde mücadelenin başarılı olduğunu söylemek mümkündür. PKK militan kaybetmekte, bir kısım elemanı teslim olmakta ve yeni eleman bulmakta zorlanmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'ye yönelik saldırı yapamaz haldedir ve çeşitli girişimleri ise engellenmektedir. Bunun karşısında Türk güvenlik güçleri PKK'ya karşı operasyonlarını arttırmış, verdiği kayıp oranını önemli ölçüde azaltmış ve örgütün yapısını büyük çoğunlukla deşifre etmeyi

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

---

başarmıştır. PKK, artık belirlediği sözde amaçlarını gerçekleştirmek yerine varlığını sürdürmeye çalışmaktadır. Sonuç olarak 17 kriter kapsamında düşünöldüğünde ve çalışmada elde edilen veriler dikkate alındığında PKK hem bünyesindeki terörist sayısı hem coğrafi yayılımı açısı hem de yaşadığı hayal kırıklığı nedeniyle büyük bir gerileme yaşarken Türkiye Cumhuriyeti'nin topraklarında güvenliği sağlama ve PKK terörünü engelleme konusunda başarılı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Emrah KAYA
Timuğın KODAMAN

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

KAYNAKÇA

“2018’de İç Güvenlik Operasyonlarında Etkisiz Hale Getirilen Terörist Sayısı Açıklandı”, *NTV*, <https://www.ntv.com.tr/turkiye/2018de-ic-guvenlik-operasyonlarinda-etkisiz-hale-getirilen-terorist-sayisi-acikl,GbYPmyXgX0iMU0WSUKe4Lg>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“9/11 FiveYears Later: Successes and Challenges”, *The White House*, <https://www.hsdl.org/?view&did=466651>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Annesi İçin PKK’dan Kaçtı: Türk Askerlerinin Ne Bir Hakaretini Ne de İşkencesini Gördüm”, *Deutsche Welle Türkçe*, <https://p.dw.com/p/3acOd>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Bakanımız Sn. Soylu: Terörle Mücadelede İlk Kez Tünelin Ucuna Bu Kadar Yaklaştık”, *Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı*, <https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-soylu-terorle-mucadelede-ilk-kez-tunelin-ucuna-bu-kadar-yaklastik>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Bakanımız Sn. Süleyman Soylu: Terör Örgütüne 2020 Yılındaki Katılım, 1984’ün de Altında Kaldı”, *Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı*, <https://www.icisleri.gov.tr/bakanimiz-sn-suleyman-soylu-teror-orgutune-2020-yilindaki-katilim-1984un-de-altinda-kaldi>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Counter-Terrorism”, *Department of the Prime Minister and Cabinet*, <https://dpmc.govt.nz/our-programmes/national-security-and-intelligence/national-security/counter-terrorism>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“European Union Terrorism Situation and Trend Report”, *EUROPOL*, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Grafik ve Haritalarla Türkiye’deki PKK Çatışması”, *International Crisis Group*, <https://www.crisisgroup.org/tr/content/grafik-ve-haritalarla>

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

t%C3%BCrkiyedeki-pkk-%C3%A7at%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1, (Erişim Tarihi: 25.03.2021).

“Hain Saldırı Sonrasında Hayat Normale Dönüyor”, *Milliyet*, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/hain-saldiri-sonrasinda-hayat-normale-donuyor-2270971>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Muhbirler”, *Al Jazeera*, <https://webapps.aljazeera.net/ajt/interactive/indepth/fbi/index.html>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“Terör Arananlar”, *T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü*, <http://www.terorarananlar.pol.tr/>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

“US ‘War on Terror’ Has Not Weakened al Qaeda”, *BBC World Service*, http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/29_09_08_BBC_al_Qaeda.pdf, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

AĞIRMAN, Ensar vd., “Terörizmin Finansal Piyasalara Etkisi: Ampirik Bir Çalışma”, *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, 8(2), 2014, s. 99-117.

AJZENSTADT, Mimi-Ariel Barak, “Terrorism and Risk Management: The Israeli Case”, *Punishment and Society*, 10(4), 2008, s. 355-374.

AYDEMİR, Bülent, “PKK Raporu: 30 Bin Terörist Var”, *Haber Türk*, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1173686-pkk-raporu-30-bin-terorist-var>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

BAŞARAN, Doğan, “İdealizmden Realizme Adalet ve Kalkınma Partisi Döneminde Türk Dış Politikasının Dönüşümü (2002-2018)”, İhsan Ömer Atagenç, der., *Türkiye'nin Son Otuz Yılı*, Kriter Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 171-215.

BAŞEREN, Sertaç, “Kavramsal Özellikleri İle Terörizm (Tarihi ve Hukuki Boyutları İle)”, *T.C. Genelkurmay Başkanlığı Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu*, 23-24 Mart 2006, Genelkurmay Başkanlığı

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Başkanlığı Basımevi, Ankara 2006, s. 7-18.

BRADLEY, Matt-Joe Parkinson, "America's Marxist Allies Against ISIS", *The Wall Street Journal*, <https://www.wsj.com/articles/americas-marxist-allies-against-isis-1437747949>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

BYMAN, Daniel, "Scoring the War on Terrorism", *The National Interest*, 72, 2003, s. 75-84.

CAŞIN, Mesut Hakkı, *Uluslararası Terörizm*, Nobel Yayın, Ankara 2008.

CHOJNOWSKI, Lech, "The Origins and Waves of Terrorism", *Scientific Journal WSiP*, 4, 2017, s. 167-178.

ÇALIŞKAN, Sercan, "ABD'nin PKK Karşısında IKBY'ye Verdiği Destek Ne Anlama Geliyor?", *ORSAM*, <https://orsam.org.tr/tr/abdnin-pkk-karsisinda-ikbyye-verdigi-destek-ne-anlama-geliyor/>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

ÇİÇEK, Cuma, "Başarısız Çözüm Süreci (2013-2015) ve Kürt Çatışmasında Müzakereye Dönüşüm İmkânları", Ayşe Betül Çelik, der., *Dünyada ve Türkiye'de Barış Süreçleri: Anlamak ve Canlandırmak*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2017, s. 157-188.

DEMİR, Cenker Korhan "Öğrenen Örgütler ve Terör Örgütleri Bağlamında PKK", *Uluslararası İlişkiler*, 5(19), 2008, s. 57-88.

DEMİR, Cenker Korhan, *Sebeplerinden Mücadele Yöntemlerine Etnik Ayrılcı Terörizm: PIRA, ETA, PKK*, Nobel Kitap, Ankara 2017.

EMEKLİER, Bilgehan, "Thomas Hobbes ve John Locke'un Güvenlik Anlayışlarının Karşılaştırmalı Bir Analizi", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 7(13), 2011, s. 99-123.

ERDOĞAN, Muhammed Nuri, "Terör Örgütü PKK'da Tepeden Tırnağa Korku Ve Panik Havası Hakim", *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/>

terror-orgutu-pkkda-tepeden-tirnaga-korku-ve-panik-havasi-hakim/2067341, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

EROL, Mehmet Seyfettin, "Uluslararası İlişkiler Aktörü Olarak Terör Örgütleri", Haydar Çakmak, der., *Terörizm*, Platin, Ankara 2008, s. 73-96.

EROL, Mehmet Seyfettin-Kadir Ertaç Çelik, "ABD'nin Suriye Politikasında Vekil Aktör Olarak Terör Örgütleri: YPG Örneği", *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 2018, s. 14-45.

GOEPNER, Erik W., "Measuring the Effectiveness of America's War on Terror", *Parameters*, 46(1), Spring 2016, s. 107-120.

GOMIS, Benoît, "Measuring 'Success' in Countering Terrorism", *Canadian International Council*, 66(1), July 2018, https://3mea0n49d5363860yn4ri4go-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2018/07/2018-07-23-Beyond_the-Headlines_template_66-1-Benoit-Gomis-online-Final.pdf, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

JONES, Seth G.-Martin C. Libicki, *How Terrorist Groups End: Lessons for Countering Al Qaeda*, RAND Corporation, California 2008.

KARABULUT, Bilal, "Algı Yönetimi Hakkında", Bilal Karabulut, der., *Algı Yönetimi*, Alfa Yayıncılık, İstanbul 2014, s. 7-9.

LAQUEUR, Walter, *A History of Terrorism*, Transaction Publishers, New Jersey 2002.

MARTIN, Gus, *Terörizm, Kavramlar ve Kuramlar*, çev. İhsan Çapçioğlu-Bahadır Metin, Adres Yayınları, Ankara 2017.

MCKENDRICK, Kathleen, "Artificial Intelligence Prediction and Counterterrorism", *Chatham House*, <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2019-08-07-AICounterterrorism.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

MORAG, Nadav, "Measuring Success in Coping with Terrorism: The Israeli Case", *Studies in Conflict & Terrorism*, 28(4), 2005, s. 307-320.

ÖVET, Talha, "Terörizm, İslamafobi ve Nefret Suçu İlişkisi", *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 5(1), Mayıs 2016, s. 143-170.

ÖZCAN, Nihat Ali, *PKK (Kürdistan İşçi Partisi): Tarihi, İdeolojisi ve Yönetimi*, ASAM Yayınları, Ankara 1999.

ÖZÇELİK, Necdet, "PKK'nın Belini Kıran Operasyonlar", *Kriter Dergisi*, <https://kriterdergi.com/yazar/necdetozcelik/pkknin-belini-kiran-operasyonlar>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

PERL, Raphael, "Combating Terrorism: The Challenge of Measuring Effectiveness", *CRS Report for Congress*, <https://fas.org/sgp/crs/terror/RL33160.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

PERL, Raphael, "Measuring Progress, or Lack Thereof, in Combating Terrorism", Glenn E. Schweitzer-A. Chelsea Sharber, der., *Countering Urban Terrorism in Russia and the United States: Proceedings of a Workshop*, The National Academies Press, 2006, s. 183-187.

PILLAR, Paul R., *Terrorism and U.S. Foreign Policy*, The Brookings Institution, Washington 2001.

PINAR, Atilla, "Terörle Mücadelede Özgürlük ve Güvenlik Dengesi/Hukuk ve Sevgi Evrenseldir", *Ankara Barosu Dergisi*, 1, 2015, s. 445-454.

PRUITT, Dean G., "Negotiation with Terrorists", *International Negotiation*, 11(2), 2006, s. 371-394.

RAPOPORT, David C., "Four Waves of Modern Terrorism", Audrey Kurth Cronin-James M. Ludes, der., *Attacking Terrorism: Elements of a Grand Strategy*, Georgetown University Press, Washington 2004, s. 46-73.

SCHMID, Alex P.-Rashmi Singh, "Measuring Success and Failure in Terrorism and Counter-Terrorism: US Government Metrics of the Global War on Terror", Alex P Schmid-Garry F Hindle, der., *After the War on Terror: Regional and Multilateral Perspectives on Counter-Terrorism Strategy*, RUSI, London 2009, s. 33-61.

T.C. Yüksek Seçim Kurulu, <https://www.ysk.gov.tr/tr/milletvekili-genel-secim-arsivi/2644>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

TAŞDAN, Cankut, "PKK'nın Diyarbakır Annelerinden Rahatsızlığı Teröristlerin İfadelerine Yansıdı", *Anadolu Ajansı*, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/pkknin-diyarbakir-annelerinden-rahatsizligi-teroristlerin-ifadelerine-yansidi/1930030>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

Terrorism Analysis Platform, <https://www.tap-data.com/category/tap-rapor>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021).

ULLMAN, Harlan, "Is the US Winning or Losing the Global War on Terror and How Do We Know?", *Australian Journal of International Affairs*, 60(1), 2006, s. 29-41.

WILKINSON, Paul, *Political Terrorism*, Macmillan Press, London 1974.

WILKINSON, Paul, *Terrorism versus Democracy: The Liberal State Response*, Routledge, London 2011.

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

STRUCTURED ABSTRACT

The meaning of terror is fear. Terrorism means the coexistence of fear and political aims. There is no common definition of terror in the world. However, four criteria can be mentioned. Attacking innocent civilians first; second, use of violence; thirdly, having a political aim; and finally, it is the continuous and planned attacks. The problem of definition causes problems among states, and terrorist organizations benefit from it.

Terrorist organizations are constantly attack without selecting targets. States develop various strategies and use different tools to ensure security against terrorist organizations. States use political, socioeconomic, criminal justice, intelligence, military force, diplomacy and artificial intelligence to counterterrorism. While terrorist organizations claim that they are getting closer to their goals, states claim that they dealt a fatal blow to terrorist organizations. However, the answers to the questions whether terrorist organizations or states are telling the truth and are successful are important. For this, it is necessary to determine the criteria that will measure the success in the fight against terrorism. This criterion will also measure the failure of states.

States generally focus on quantitative data in the fight against terrorism, and what matters to states is the number of terrorists killed or captured. However, academic studies reveal the different dimensions of these success criteria. In this study, various academic sources were examined and success criteria were tried to be detailed as much as possible. As a result, qualitative and quantitative categories were determined to measure success in the counterterrorism. There are seven criteria under the qualitative category and ten criteria under the quantitative category. The evaluation, based on 17 criteria, can help measure the success or failure of states in counterterrorism.

First, looking at the qualitative category:

- 1- If the structure and militants of the terrorist organization are known,
- 2- If information can be obtained and used from within the terrorist organization,
- 3- If the security of the living spaces of the terrorist organization can be threatened and the possibility of movement can be restricted,
- 4- If the morale of a terrorist organization is bad and its self-confidence and will are close to breaking point,
- 5- If the morale of the government supporters and security forces are good and their self-confidence and will are strong,
- 6- The government can maintain the security-freedom balance and if there is no damage to social harmony,
- 7- If the government makes progress in the defense industry and can use it in the field, the counterterrorism is successful.

Second, looking at the quantitative category:

- 1- If the frequency of military operations against a terrorist organization has increased
- 2- If the loss rate of the terrorist organization increased
- 3- If the probability and frequency of the terrorist organization to attack has decreased
- 4- If the loss rate has decreased in the counterterrorism
- 5- If the terrorist organization cannot provide new personnel, financial support and weapons
- 6- If the geographical area under the influence of the terrorist

TERÖRİZMLE MÜCADELEDE BAŞARI KRİTERLERİ: PKK ÖRNEĞİ (2016-2020)

---

organization was reduced and its geographical spread was prevented

7- If the rate of attacks affecting the economy has decreased

8- If the time to return to normal life after an attack is short

9- If the rate of public support to the government increased

10- If the number of countries that support the terrorist organization has decreased, the fight against terrorism is successful.

The PKK is an ethnic-nationalist and separatist terrorist organization. The PKK has conducted terrorist attacks against Turkey is approximately 40 years. Although the PKK was brought to the point of collapse in various periods, it started to get stronger again, thanks to the changing world order after 2000. Later, Turkey was aimed at the peaceful settlement of the problem. However, in 2015, clashes resumed due to the PKK's attack. From this date, Turkey embarked on an intensive counterterrorism. When evaluated on 17 criteria Turkey's counterterrorism is successful. For example, the PKK lost about 10,000 terrorists. However, there are about a thousand militants who left the PKK. However, the PKK was able to win 1,130 people. Moreover, the PKK cannot attack Turkey. Thanks to the operations of the Turkish security forces, there is no safe zone for the PKK terrorist organization. Mothers of Diyarbakır exert great pressure on the PKK.